

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

Głopiński Stefan
ul. 1006/1744 Pom.
A. D. Brodnicze

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa

k. 2 s. 1-2

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

k. 2 s. 2

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację

k. 3 s. 1-3

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł (tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”)

k. 5

VI. Fotografie

sziały ikonografii

1/1. Relacja - Głepimski Stefan

1. Relacja syna Tadeusza Głepimskiego
o działalności konspiracyjnej ojca - Stefana
Głepimskiego, mpis oryg. k. 2 s. 1-2

VI. Dane o uczestnictwie w konspiracji członków rodziny

b) Ojciec / nieżyjący /.

- I. 1. Stefan Glapiński, / do 1920 roku Stefan Glapa/
2. ur. 2 września 1883 r. w Biechowie pow. Września
3. Ignacy i Brygida Glapa z d. Forycka, wielodzietna rodzina
chłopska.
- II. 1. Szkoła powszechna w Gorzycach pow. Września, ukończona w 1897 r.
Technikum Rolnicze w Münster/Westfalia, ukończone w 1906 r.
/Höhere Landwirtschaftliche Fachschule/
2. Od 1907 do 1928 r, urzędnik administracyjno-gospodarczy w ma-
jątkach wielkopolskich, ostatnio w Dobrach Rycerskich Białuty
k. Mławy. Od 1928 do 1940 r. samodzielny rolnik na 22 ha gospo-
darstwie w Iłowie pow. Działdowo. W latach 1932 - 38 wójt obwodu
Narzym z siedzibą w Iłowie, /Dekret nominacyjny Nr. AAO 15/152
w zał/.
Jako obywatel angażował się w ekonomiczną obronę warstwy chłops-
kiej, publikując krytyczne artykuły na temat polityki rolnej ów-
czesnego rządu w wychodzącym w Poznaniu "Rolniku Wielkopolskim"
/później "Rolniku Polskim"/.
3. Uczestnik I Wojny Światowej w armii niemieckiej, po zdemobilizo-
waniu zgłosił się ochotniczo i brał udział w Powstaniu Wielkopoł-
skim 1918-1919, / w zał. kserokopia Dyplomu Związku Weteranów
Powstań Narodowych 1914-1919 Nr. 11042/, przeniesiony do rezerwy
dn. 13.11.1920. W 1939 r. nie podlegał obowiązkowi mobilizacyj-
nemu.
- IV. W jesieni 1939 r. aresztowany przez "Selbstschutz" i przetrzymy-
wany w ramach represji wobec b. urzędników polskiej administracji
samorządowej na zajętych terenach.
W kwietniu 1940 wysiedlony z gospodarstwa, w oczekiwaniu rychłego
końca wojny schronił się wraz z rodziną w niedalekiej wsi Dobra
Wola pow. Mława. Po upadku Francji, celem zdobycia środków na u-
trzymanie 6-cioosobowej rodziny podjął w jesieni 1940 pracę jako
rządca w Brudnicach k. Żuromina, skąd jako Polak zwolniony, wios-
ną 1941 r. uzyskał z ogłoszenia stanowisko rządcy /Gutsinspektor/
w maj. Osiek k. Rypina.
- V. Zaprzysiężony przez kwatermistrza obwodu rypińskiego AK Inspekto-
ratu "Browar" Jana Kutnika /ps. "Sas"/ - data odbioru przysięgi
jak również pełny zakres działalności konspiracyjnej, z uwagi na
konieczność przestrzegania jej reguł, relatorowi nieznany.

T. Glapiński
członkowie rodziny

~~- 5 -~~

2

W jesieni 1944 r. aresztowany w związku z powstałym w niewyjaśnionych okolicznościach pożarem dużego budynku gospodarczego w maj. Osiek, podejrzewany o sabotaż, sądzony w sądzie powiatowym w Rypinie, zwolniony z braku dowodów.

Zmarł po ciężkiej chorobie w Osieku w dniu 13 lutego 1945 r., pochowany na tamtejszym cmentarzu parafialnym.

27.7.1995

T. Glapiński
Tadeusz Glapiński

- syn Stefana

- 6 -

1/2. Dokumenty dotyczące rekruta: Głapiniński
Stefan

1. Pismo Wojewody Pomorskiego z
dn. 10. 11. 1932r. mianującego Stefana
Głapinińskiego wójtem na obwód
wójtowski Wąsosz w powiecie działdow-
skim, kserokop. oryg. k. 1 s. 1
2. Dyplom - Stefana Głapinińskiego -
Weterana Powstania Wielkopolskiego;
kserokop. oryg. k. 1 s. 2

WOJEWODA POMORSKI

Toruń, dnia 10. listopada 1932 r.

Nr. AAO 15/ 152

DEKRET NOMINACYJNY

Na propozycję Sejmiku Powiatowego w Działdowie
mianuję Pana na podstawie § 56 ordynacji powiatowej z dnia
13.XII.72 r. w brzmieniu, ustalonym art.8 ustawy z dnia 1.VIII.
1919r. o tymczasowej organizacji Zarządu Byłej Dzielnicy Pruskiej
/Dz.Pr.P.P.Nr.64 poz.385/Wojtem na obwód wójtowski Narzym
w powiecie działdowski

Funkcje, z powyższym urzędem związane, sprawować Pan
będzie z zastrzeżeniem postanowień § 8 wyżej, powołanej ordynacji
powiatowej -przez przeciąg lat sześciu.

Ufam, że obowiązki, których niniejszem Pana powołu-
ję sprawować Pan będzie Wernie, sumiennie i bezstronnie, mając
dobro Rzeczypospolitej, Polskiej zawsze na oku.

WOJEWODA.

Do

Pana Stefana Glapińskiego

rolnika

w Iłowie

powiat Działdowski

KIRTIKLIS/

ZWIĄZEK WETERANÓW POWSTAŃ NARODOWYCH R.P.

DYPLOM Nr. [REDACTED]

ZARZĄD GŁÓWNY ZWIĄZKU WETERANÓW POWSTAŃ NARODOWYCH R.P. 1914-1919 STWIERDZA

Głapiński Stefan

URODZ. DNIA

19. 1883.

W

Biechów

ZOSTAŁ NA PODSTAWIE ORZECZENIA KOMISJI WERYFIKACYJNEJ UZNANY ZA

WETERAN

POWSTANIA WIELKOPOLSKIEGO I WCIĄGNIĘTY DO KARTOTEKI ARCHIWALNEJ
T-WA DLA BADAŃ NAD HISTORIAJĄ POWSTANIA WLKP. POD NR. *183*

[Signature]
SEKRETARZ GENERALNY

[Signature]
PRZEWODNICZĄCY KOMISJI WERYFIKACYJNEJ

[Signature]
PREZES ZARZĄDU GŁÓWNEGO

- II. Materiały uzupełniające reley's: Głapiński
Stefan
1. H. Kacjewskie-Marcinkowska, biogram
Stefana Głapińskiego, mpis oryg. (projekt
do Słownika) k. 2 s. 1-2
 2. H. Kacjewskie-Marcinkowska, Biogram
Stefana Głapińskiego, [w:] Słos. biograficzny
konspiracji pomorskiej 1939-1945, z. 4, Wyd.
Bibl. FAJAK t. XVIII, kserokopia k. 1 s. 3

Glapiński Stefan (1883-1945) żołnierz kwatermistrzostwa Obwodu AK Rypin,

Urodzony 2 IX 1883 r. w Biechowie k. Wrześni w wielodzietnej rodzinie rolników Ignacego i Brygidy z d. Foryckiej. W 1906 r. ukończył średnią szkołę rolniczą w Monachium (Niemcy). W latach 1907-1928 pracował jako urzędnik administracyjno-gospodarczy w różnych majątkach wielkopolskich, z przerwą na służbę wojskową. Podczas I wojny światowej zmobilizowany do armii niemieckiej, po demobilizacji jako ochotnik walczył w Powstaniu Wlkp. Do rezerwy przeniesiony w listopadzie 1920 r. Od roku 1928 do 1940 prowadził własne gospodarstwo rolne w Iłowie pow. Działdowo. W okresie od 1932 do 1938 r. był wójtem obwodu Narzým z siedzibą w Iłowie.

Z chwilą wybuchu II wojny nie podlegał mobilizacji. Jesienią 1939 r. został aresztowany przez Selbstschutz i czasowo więziony jako były urzędnik polskiej administracji samorządowej. W kwietniu 1940 r. wraz z całą rodziną (żona, 2 córki i 2 synów) został wysiedlony z gospodarstwa w Iłowie. Początkowo Glapińscy zamieszkali we wsi Dobra Wola pow. Mława, następnie w Brudzicach k. Żuromina woj. warszawskie, ostatecznie w Osieku k. Rypina. Glapiński objął tam zarząd majątku. Do służby w AK został wprowadzony i zaprzysiężony przez Jana Kutnika ps. "Sas", szefa kwatermistrzostwa Obwodu AK Rypin. Dokładna data zaprzysiężenia i ps. Glapińskiego nie jest znany. Otrzymał zadanie zorganizowania i prowadzenia w majątku w Osieku kwatery konspiracyjnej Insp. Brodnica i dla oficerów KO Pom. Nosiła ona kryptonim "Pod gołębiem" i okresowo korzystali z niej Jan Kutnik, Józef Chyliński ps. "Wicher" szef sztabu KO Pom. i Henryk Gruetzmacher szef łączności KO. Mieściła się tam także

2

skrzynka pocztowa Kutnika. Pocztę dostarczały tam łączniczki: Maria Stemplewska ps. "Faszyna", Wanda Cybulska ps. "Ada", Barbara Dulska ps. "Danka", Władysława Zieleniewska ps. "Darnina". Jesienią 1944 r. został aresztowany pod zarzutem sabotażu (w związku z pożarem budynku gospodarczego w Osieku) i wkrótce zwolniony z braku dowodów.

Zmarł 13 II 1945 w Osieku i tam też został pochowany.

Zona Anna (ur. w 1895 r. zm. w 1970 r.), jako niezaprzyjężona, pełniła funkcję "kwaterniczki". Syn Tadeusz (ur. w 1923 r.), niezaprzyjężony, na polecenie H. Gruetzmachera wykonał kilka zadań kurierskich. Syn Marian (ur. w 1922 r.) podejrzany o sabotaż i za odmowę podpisania nln był aresztowany w kwietniu 1944 r. i osadzony w Stutthofie z nrem 36872 - więziony tam do końca wojny.

AP AK T.: Glapiński T., Kutnik J., Stemplewska M.; Spuścizna S. Suszyńskiego, cz. I Rel., s. 105

Hanna Maciejewska-Marcinkowska

Glapiński Stefan (1883-1945) żołnierz kwatermistrzostwa Obwodu AK Rypin.

Urodzony 2 IX 1883 r. w Biechowie k. Wrześni w wielodzietnej rodzinie rolników Ignacego i Brygidy z d. Foryckiej. W 1906 r. ukończył średnią szkołę rolniczą w Münster (Niemcy). W latach 1907-1928 pracował jako urzędnik administracyjno-gospodarczy w różnych majątkach wielkopolskich, z przerwą na służbę w wojsku niemieckim. Pod-

49

czas I wojny światowej zmobilizowany do armii niemieckiej, po demobilizacji jako ochotnik walczył w Powstaniu Wlkp. Do rezerwy przeniesiony w listopadzie 1920 r. Od 1928 do 1940 r. prowadził własne gospodarstwo rolne w Iłowie pow. Działdowo. W okresie od 1932 do 1938 r. był wójtem gminy Narzým z siedzibą w Iłowie.

Z chwilą wybuchu II wojny nie podlegał mobilizacji. Jesienią 1939 r. został aresztowany przez Selbstschutz i czasowo więziony jako urzędnik polskiej administracji samorządowej. W kwietniu 1940 r. wraz z całą rodziną (żona, 2 córki i 2 synów) został wysiedlony z gospodarstwa w Iłowie. Początkowo Glapińscy zamieszkali we wsi Dobra Wola pow. Mława, następnie w Brudzicach k. Żuromina woj.

warszawskie, ostatecznie w Osieku k. Rypina. Glapiński objął tam zarząd majątku. Do służby w AK został wprowadzony i zaprzysiężony przez Jana Kutnika ps. „Sas”, kwatermistrza Inspektoratu AK Brodnica. Dokładna data zaprzysiężenia i ps. Glapińskiego nie są znane. Otrzymał zadanie zorganizowania i prowadzenia w majątku w Osieku kwatery konspiracyjnej Insp. Brodnica i dla oficerów KO Pom. (nosiła ona kryptonim „Pod gołębiem”). Okresowo korzystali z niej Jan Kutnik, Józef Chyliński ps. „Wicher” szef Sztabu i Henryk Gruetzmacher ps. „Michał” szef łączności KO Pomorze. Mieściła się tam także skrzynka pocztowa Kutnika, do której pocztę dostarczały łączniczki m.in. Maria Stemplewska ps. „Faszyna” od Wandy Cybulskiej ps. „Ada” (kierowniczkę sekcji łączności WSK Insp. Brodnica) i od Władysławy Zieleniewskiej ps. „Darnina” (kierowniczkę referatu WSP Insp. Brodnica). Jesienią 1944 r. Glapiński został aresztowany pod zarzutem sabotażu (w związku z pożarem budynku gospodarczego w Osieku), lecz wkrótce zwolniony z braku dowodów. Zmarł 13 II 1945 r. w Osieku i tam też został pochowany.

Żona Anna (1895-1970), niezaprzysiężona, pełniła funkcję „kwaterniczki”. Syn Marian (ur. w 1922 r.) podejrzany o sabotaż i za odmowę podpisania nln był aresztowany w kwietniu 1944 r. i osadzony w Stutthofie z nr. 36872 – więziony tam do końca wojny. Syn Tadeusz (ur. w 1923 r.), niezaprzysiężony, na polecenie H. Gruetzmachera wykonał kilka zadań kurierskich.

AP AK, T.: Glapiński T., Kutnik J., Stemplewska M.; Spuścizna S. Suszyńskiego, cz. I Rel..., s. 165.

Hanna Maciejewska-Marcinkowska

Grucza Franciszek ps. „Kordecki” (1911-1993) tłumacz na dialekt łąszubski, kapelan TOW „Gryf Pomorski” Obw. Kartuzy i Wejherowo.

Urodzony 19 XI 1911 r. w Pomieczyńskiej Hucie, pow. Kartuzy; syn rolnika Jana i Marty z d. Flisikowskiej. Uczył się w gimnazjum w Wejherowie, gdzie w 1933 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. Po studiach filozoficzno-teologicznych w Seminarium Duchownym w Pelplinie otrzymał 4 VI 1939 r. święcenia kapłańskie.

50

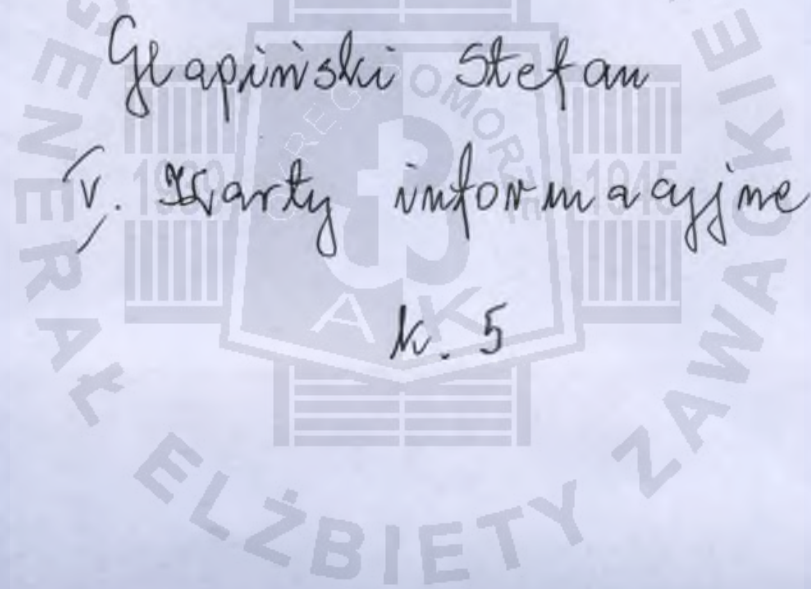
Stow. biograficzne konspiracji
pomorskiej 1939-1945, cz. 4, Wyd. Bibli.
FAPAK, t. XVIII, Tomii 1998

T: 2-1006/1744 Pom.

Brodzice

Głapiniński Stefan
v. Karty informacyjne
k. 5

Glapiński Stefan
rodca is maj Dziek
cudny in nie stawa ze waga na niedoby sto-
rnieli do Polakia - rohozniki
dobra katewa 1944 - Wreber: Kirchet
zapomnij. Kuch
Miet byc Fala proutuzicy z Orucha
do Parodlunicy
"Pod Gpeli kiani"
od glapińskiego wyjochals is is drapiung
dian
vil Kntmike

Ryjsin
PK
Sivakowski
Michal Karbach

FUNDACJA
ELŻBIETY ZAWA

Głopiński Stefan

Brodnica
NK

Repdce mej. Osiedl, wiel. opm. 8 n. 17, prokredul
kretrop z kłórej m. in. Kowcykhet Jan Kut-
nik. (kretre pod Gofsbionui) - kretne
instr. Brodnice i K. O. ("Michet", "Kelin")

zoh. T.: Kutnik J., ul. Brodnice,
I/1/str. 4

4MM-PT

FUNDACJA 3

G l a p i ń s k i S t e f a n /2.9.1883 - 13.2.1945/, ur. w Biechowie k. Wrześni, syn wielodzietnego chłopca, wykształcenie rolnicze. Od ok.r. 1907 pracownik adm.- gospodarczy w majątkach wielkopolskich, uczestnik Powstania Wielkopolskiego 1919 w stopniu sierżanta /Dyplom Weterana Powstań Narodowych Nr. 11042/. Od 1928 roku samodzielny rolnik, w latach 1932 - 37 wójt gminy Iłowo w powiecie działdowskim. W 1940 roku wysiedlony przez Niemców z gospodarstwa, od 1941 r. zatrudniony jako rządca /Gutsinspektor/ w maj. Osiek, zaprzysiężony przez kwatermistrza Obwodu rypińskiego AK, Jana Kutnika. Oskarżony przez Niemców o sabotaż w związku z pożarem dużego budynku gospodarczego w maj. Osiek w jesieni 1944 r., sądzony w Rypinie, zwolniony z braku dowodów. Zmarł w Osieku w lutym 1945 r. (Tadeusz Głepin sk.)

ELŻBIETY 2

a

Rypin

AK 4
Pomorze

GLAPIŃSKI Stefan

1883-1945 żołnierz kwatermistrzostwa
Obwodu AK-Rypin. Organizacja
Kwater konspiracyjnych. Skrzynka
kontaktowa Insp. Brodnica
i dla oficerów KO Pomorze.

Relacja Hanna Maciejewska
Mardnkowska.

Zob.

Słownik Biograficzny
Konspiracji Pomorskiej 1939-1945
część 4. Fundacja "Archiwum
Pomorskie AK

str 49, 50

Toruń 1998

DRut
2003

Głapiński Stefan

Brodnice 5
AV

zob. reklama syna Tadeusza
Głapińskiego M-913/1382 Pom.
Brodnice

AV V'17

Głopiński Stefan

